

ДО 50-РІЧЧЯ ПРОВЕДЕННЯ В ІНСТИТУТІ ФІЗИОЛОГІЇ РОСЛИН АН УРСР І ВСЕСОЮЗНОГО СИМПОЗИУМУ З РАДІОБІОЛОГІЇ РОСЛИННОГО ОРГАНІЗМУ

П'ятдесят років тому 12—16 травня 1970 року при Інституті фізіології рослин АН УРСР за ініціативи директора Інституту академіка АН УРСР і ВАСГНІЛ П.А. Власюка та завідувача відділу біофізики і радіобіології, тоді ще молодого доктора біологічних наук, професора, але вже широковідомого в галузі радіобіології і фізіології рослин ученого, майбутнього академіка НАН України Д.М. Гродзинського в рамках плану проведення заходів Наукової ради з радіобіології АН СРСР і Відділення загальної біології АН УРСР був організований I Всесоюзний симпозиум із радіобіології рослинного організму. Мало хто очікував, що задуманий як невеликий науковий захід, вузька зустріч фахівців цього напрямку радіобіології, він перетвориться на солідну в повному сенсі слова Міжнародну конференцію, що збере спеціалістів з усіх республік тодішнього Радянського Союзу. Природно, що найбільша група учасників приїхала з Росії (Москва, Ленінград, Пушино, Обнінськ, Новосибірськ, Свердловськ, Сиктивкар, Калуга, Улан-Уде), велика делегація прибула з Казахстану. Були представлені сусідні Білорусь і Молдова, усі три прибалтійські республіки, усі три закавказькі, середньоазійський регіон представляли Узбекистан, Киргизія, Таджикистан. Дещо несподіваним для всіх був приїзд на симпозиум голови Наукової ради з радіобіології АН СРСР члена-кореспондента АН СРСР О.М. Кузіна. Це, безперечно, дуже підвищувало статус зібрання. Були заявки з Польщі, Югославії, Чехословаччини, Болгарії. Всього зібралось понад 100 учасників.

З короткою вітальною доповіддю виступив П.А. Власюк, якого заслужено вважають одним із фундаторів радіобіології в Україні, засновником сільськогосподарського її напрямку. Він відмітив роль радіобіологічних досліджень на тодішньому досить складному етапі міжнародних відносин, внесок українських учених у розвиток цієї науки, надав слово основному доповідачу Д.М. Гродзинському.

Д.М. Гродзинський присвятив свою доповідь найактуальнішим проблемам радіобіології того часу — протирадіаційному захисту і післярадіаційному відновленню — саме у цих напрямках активно працював очолюваний ним відділ. О.М. Кузін відмітив значний внесок українських учених у вітчизняну радіобіологію, зокрема у радіобіологію рослин.

З актуальними доповідями виступили завідувач кафедри ядерних методів в агробіології з Тимірязєвської сільськогосподарської академії професор В.В. Рачинський, професор С.О. Гребінський із Львівського університету, завідувачка лабораторії радіобіології рослин із Інститу-

ту біофізики АН СРСР (Пушино) Л.М. Крюкова, майбутній академік РАН і НААН України, майбутній директор Всесоюзного науково-дослідного інституту сільськогосподарської радіології, від якого через місяць після аварії на Чорнобильській АЕС відбрунжувався наш Український науково-дослідний інститут сільськогосподарської радіології, Р.М. Алексахін, майбутній директор Грузинського науково-дослідного інституту сільськогосподарської радіології Г.Г. Глонті, соратник і учень легендарного М.В. Тимофєєва-Ресовського Л.С. Царапкін з Інституту медичної радіології (Обнінськ) та багато інших.

Симпозіум працював повні три дні паралельно трьома секціями. Могутнім загonom одностумців виступили з доповідями, присвяченими проблемі механізмів радіочутливості рослин, їх модифікації, співробітники відділу біофізики та радіобіології, деяких інших підрозділів ІФР АН УРСР. Середнє покоління (старшого ще не було, самому Д.М. Гродзинському не виповнилося й 41 року) представляли 35—40-річні М.І. Бідзіля, О.П. Голікова, О.Д. Коломієць, М.Г. Голубкова; молодше — І.М. Гудков, А.А. Булах, І.І. Рожко, М.М. Хомляк, А.І. Ширяєв, Н.В. Зезіна, Ю.О. Кутлахмедов, В.К. Кольтовер, О.П. Пасічний, Н.В. Вікторова, Л.М. Авакян, К.А. Гігнейшвілі, С.А. Групіна.

Не могу без хвилювання дивитись на фотографію, зроблену 50 років тому. В живих залишилося дуже мало з тих, хто в далекі 1960-ті роки були аспірантами, молодшими науковими співробітниками — як я. Рано, дуже рано пішли з життя й дехто з молодих, особ-

Учасники I Всесоюзного симпозіуму з радіобіології рослинного організму, Київ, травень 1970 рік

ливо після аварії на Чорнобильській АЕС — більшість брали участь у вивченні її наслідків та їх мінімізації.

Результати симпозіуму довели, що в Києві при Інституті фізіології рослин АН УРСР виник могутній центр із радіобіології рослин світового значення.

Саме після цього симпозіуму при Науковій раді з радіобіології АН СРСР була організована окрема дев'ята секція «Радіобіологія рослин», яку тривалий час очолював Д.М. Гродзинський — перший випадок в історії ради союзної академії, коли головою секції став учений не з Росії.

І.М. ГУДКОВ